

Wereld van vrouwelijke mannen

THEATER GARDENIA

★★★★★

Wie ben je als de scheidslijnen tussen mannelijk en vrouwelijk vervagen? Onervaren acteurs tonen hun levenservaring.

GENT Zeven mannen met strenge gezichten, in strakke pakken. Zo staan ze op het podium, de artiesten van *Gardenia*, de nieuwe voorstelling van Les Ballets C. de la B. en NTGent. Tussen hen in ook een vrouw en een jonge jongen met een markant gezicht. Langzaam ontwaart je aan die zeven mannen iets bijzonders, iets eigens, iets anders.

Als een van hen naar voren komt en met donkere stem *Over the rainbow* uit *The Wizard of Oz* in de microfoon blaast, weet je: dit is de wereld van mannen die vrouwen zijn, of willen zijn, of bijna geworden zijn. Dit is de wereld van travestieten en transseksuelen, van vervagende scheidslijnen tussen het mannelijke en het vrouwelijke.

Gardenia is een voorstelling over de zoektocht naar identiteit, naar geborgenheid, en ergens bij willen horen. Maar ook over een grote hang naar theatraleiteit, eigenzinnigheid, laten zien wie je bent, dát je er bent.

De voorstelling die zich beweegt op de grens van theater, mime en dans is geregisseerd door Alain Platel en Frank Van Laecke – twee Vlaamse theatermakers die in een geheel ander segment opereren. Platel is de man van de hoge (dans)kunst; Van Laecke is vooral bekend van zijn grote operen en musicalregies (*Kuifje*, *Rembrandt*, *Daens*), het brede entertainment. Maar ook maakte hij de kleine voorstelling *Kijk mama, ik dans!* met Vanessa van Durme. Met deze solo over haar geslachtsverandering is Van Durme ook in Nederland bekend geworden. De transformatie met vallen en opstaan van man naar vrouw, kreeg in die voorstelling nietsontziend en eerlijk gestalte.

Gardenia is naar een idee van Van Durme gemaakt, aan de hand van ervaringen van lotgenoten en op basis van de Spaanse film *Yo soy asi*, over de teloorgang van een travestiebar in Barcelona. Ze vroeg aan Platel (met wie zij onder meer *Allemaal Indiaan* maakte) en Van Laecke om film en persoonlijke ervaringen in beeldend theater om te zetten. Spaarzaam wordt gebruik gemaakt van Frans- en Nederlandstalige tekst, met hier en

De voorstelling *Gardenia* is een maskerade en demasqué tegelijk.

Foto Luk Monsaert

daar een persoonlijke ontboezeming. De artiesten (allemaal tussen 55 en 65 jaar) hebben niet of nauwelijks podiumervaring, maar wel veel levenservaring.

Het resultaat is een verstilde, soms grappige, soms exuberante maar

vooral melancholieke voorstelling. Theater over mensen die verdwaald zijn in hun eigen leven en met man en macht proberen de weg naar huis terug te vinden.

Het regieduo gebruikt voornamelijk tableaux en poses als stijlmiddel,

Chinese kolonel verandert in toneeldiva

Het onderwerp geslachtsverandering speelt ook op het komende festival Julidans. In de productie *Lovely Liquid Lounge* van het Jin Xing Dance Theatre worden vragen gesteld over gender en transgender, en over typisch mannelijk en vrouwelijk gedrag. Uitgangspunt is het opmerkelijke levensverhaal van de Chinese beroemdheid Jin Xing. Ze werd gebo-

ren als man en was jarenlang kolonel in het Chinese leger, voordat ze op haar 28ste besloot vrouw te worden. Deze diva en oprichter van het Jin Xing Dance Theatre vertelt in de voorstelling hoe zwaar het proces van geslachtsverandering was. Eerder werd ze uitgeroepen tot beste danseres van China. Te zien op 6 en 7 juli in Stadsschouwburg Amsterdam.

en binnen dat kader vinden langzaam veranderingen plaats. De mannenpakken van het begin veranderen met veel schijnbewegingen allengs in vrouwenkleding, en tenslotte in opzichtige showjurken. Een transformatie van onopvallend grijs naar de felle kleuren van overdadige make-up.

Dat alles is gezet op een geluidsdecor van Steven Prengels, waarin dreigende tonen worden vermengd met popsongs (*Forever young*), klanken uit beroemde films (*Sunset Boulevard*, *The Wizard of Oz*, *Hable con Ella*) en de gesampelde stemmen van artiesten als Marlene Dietrich, Judy Garland en Liza Minnelli, iconen uit de wereld van oprechte show en valse wimpers. Die sfeer overheerst ook in *Gardenia*, de sfeer van de films van Pedro Almodóvar, van optutten en afschminken, van avonden die hoopvol beginnen en eindigen in eenzaamheid.

Het hoogtepunt is een minstens tien minuten durende presentatie van topmodellen op de *Boléro* van Ravel – het zou kitsch kunnen zijn, maar het is minutieus vormgegeven bewegingskunst. Ook mooi: het tijdens het poseren schoorvoetend houvast zoeken, het reiken naar een hand, naar elkaar.

Gardenia is een maskerade en demasqué tegelijk. En in de tussentijd niet wegduiken, geen schuilplaats zoeken, maar de schijnwerpers. Ondanks de grauwe buitenwereld: mooi, en dapper aanwezig zijn.

Hein Janssen

Gardenia door Les Ballets C. de la B./NTGent, regie Alain Platel en Frank Van Laecke. In Gent, 25 juni. In juli te zien tijdens het Festival d'Avignon; tournee in Nederland vanaf 18 januari 2011. fransbrood.com